

Általános tájékoztató hozzátartozó halálát követő teendőkről

Tartalom

Bevezetés	3
1. Halottakkal kapcsolatos eljárás	3
1.1. Alapvető információk a haláleset bekövetkezésével kapcsolatban	3
1.2 A halottvizsgálati bizonyítvány	4
2. Gondoskodás a temetésről	4
3. Holttest tudományos kutatásra való felajánlása	5
4. Kórbonctani vizsgálat	5
4.1 A kórbonctani vizsgálat célja	5
4.2 A kötelező boncolás	6
4.3 A kórbonctani vizsgálatról való eltekintés lehetősége	6
4.3.1 Írásbeli kérelemre történő mellőzés	6
4.3.2 Egyéb eset	6
5. A költségek viselése	7
6. Szerv, szövet eltávolítása a halottból	7
6.1 Tiltakozó nyilatkozat	8
7. Eljárás rendkívüli halál esetén	8
7.1 A rendkívüli halál fogalma, értelmezése	8
7.2 Rendkívüli halál, vagy arra utaló körülmények megállapítása	9
7.3 Hatósági eljárás rendkívüli halál esetén	9
7.4 Az elhunyt hozzátartozójának jogai, lehetőségei, kötelezettségei az eljárásban	10
8. Gyakran ismételt kérdések	11
9. Általános fogalmak	13
10. Folyamatábra: Haláleset	15
Folyamatábra: Rendkívüli haláleset	16

Bevezetés

Jelen kiadvány célja az elhunytakkal kapcsolatos főbb teendők összefoglalása, kitérve az egészségügyi dokumentációval, a boncolással, szerv- és szöveteltávolítással, valamint a temetetéssel kapcsolatos kérdésekre is.

Az elhunyt betegeknek a jogképessége megszűnik. Az emberi méltósághoz és a jó hírnévhez való jogból levezetve a holttest méltóságának és fizikai integritásának sérelme az élő ember sérelméhez hasonló megítélést kap. Az emberi méltóság része a kegyeleti jog gyakorlása, amely a túlélők joga halottjuk emlékének megőrzésére. Ennek részét képezi az is, hogy a hozzátartozók halottaikat méltó módon eltemessék. A holttesten végzett eljárások, egészségügyi beavatkozások alkalmasak lehetnek arra, hogy esetleg megsértsék a hozzátartozók gyászát, a halott emlékének megőrzését, ezért fontos azok szabályozott, a halott méltóságának sérelme nélküli megtörténtének biztosítása.

A beteg önrendelkezési jogának keretében szabadon dönthet arról, hogy mely egészségügyi beavatkozások elvégzésébe egyezik bele és a törvényi korlátozások keretei között melyeket utasít vissza. A cselekvőképes beteg megfelelő formában megnevezheti azt a személyt, aki helyette a beleegyezés és visszautasítás jogát gyakorolja. Az elhunytak azonban nincs ilyen lehetősége, ezért a jogszabályok keretei között a hozzátartozók gyakorolhatják kegyeleti jogaikat.

A **betegjogi képviselő** egyedi ügyben általában kizárólag a betegtől kapott meghatalmazás keretei között járhat el. Haláleset bekövetkezésekor a betegjogi képviselő **az elhunyt hozzátartozójának megbízása alapján** – a hozzátartozó által adott meghatalmazás keretei között – segíti az elhunyt jogainak érvényesülését az egészségügyi intézmény működésével **kapcsolatban tett panasz tekintetében**.

1. Halottakkal kapcsolatos eljárás

1.1 Alapvető információk a haláleset bekövetkezésével kapcsolatban

A haláleset bekövetkezését követően meg kell állapítani a halál tényét. A halál tényének megállapítására orvos jogosult. A halál bekövetkezését halottvizsgálattal kell megállapítani. A halottvizsgálat minden olyan körülményre kiterjed, amely a halál bekövetkezése tényének, módjának (természetes módon bekövetkezett vagy nem természetes halál), valamint okának megítéléséhez szükséges.

A halottat a halál bekövetkezésének helyéről csak a halottvizsgálatot követően lehet elszállítani.

Ha a haláleset nem a kórházban történt, haladéktalanul értesíteni kell a háziorvost, rendelési időn kívül pedig az ügyeletes orvost. Ha közterületen, járművön, vagy egyéb nyilvános helyen következett be a halál, a helyszíni halottvizsgálatot a haláleset helye vagy a holttest járműről való leemelésének helye szerint illetékes háziorvos, illetve ezen szolgálat ügyeletes orvosa látja el. A halott vizsgálatának elvégzését követően az orvos gondoskodik a holttest elszállításáról, valamint kiállítja a halottvizsgálati bizonyítványt.

Ha a haláleset kórházban történik, abban az esetben a halottvizsgálati bizonyítványt a kórház adja ki. Fel kell keresni a kórház azon osztályát, ahol az elhunyt feküdt és ahol hátrahagyott személyes dolgait, iratait átveheti az arra jogosult személy.

1.2 A halottvizsgálati bizonyítvány

Halálozás esetén - korai vagy középidős magzati halál kivételével - **halottvizsgálati bizonyítványt kell kiállítani.**

A halotti anyakönyvezést a haláleset helye szerint illetékes anyakönyvi hivatal végzi.

A jogszabály által meghatározott halottvizsgálati bizonyítvány kiállítására a halottvizsgálatot végző orvos jogosult.

Az egészségügyi intézményen kívül történt természetes halál esetén, ha a holttest boncolására nem került sor, a holttest elhamvaszthatóságát a fővárosi és megyei kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala engedélyezi.

A halál okát megállapító orvos vagy a kórbonctani vizsgálatot, hatósági vagy igazságügyi boncolást végző intézmény a halottvizsgálati bizonyítvány kiállításáról - lehetőség szerint rövid úton - értesíti az eltemtetésre kötelezettet, majd a papír alapú halottvizsgálati bizonyítvány egy példányát átadja a holttest eltemtetésére kötelezett vagy annak nevében eljáró személynek.

A halottvizsgálati bizonyítványt legkésőbb a halálok megállapítása napját követő első munkanapon kell átadni a temetésre kötelezetteknek.

2. Gondoskodás a temetésről

A temetésről sorrendben a következők kötelesek gondoskodni:

- a) aki a temetést szerződésben vállalta;
- b) akit arra az elhunyt végrendelete kötelez;
- c) végintézkedés hiányában elhunyt temetéséről az elhalálozása előtt vele együtt élő házastársa vagy élettársa;
- d) az elhunyt egyéb, közeli hozzátartozója a törvényes öröklés rendje szerint.

Ha nincs az elhunyt eltemtetésére kötelezett személy, a halál okát megállapító orvos a halottvizsgálati bizonyítványt - e tény közlése mellett - a köztemetés elrendelésére illetékes települési önkormányzatnak küldi meg.

Ha az eltemetetésre kötelezett a halottvizsgálati bizonyítvány kézhezvételét követő 8. napig a holttest temetésre való elszállításáról nem gondoskodott, a halottvizsgálatot végző orvos az eltemetetésre kötelezett nevének és lakcímének közlésével megküldi a halottvizsgálati bizonyítványt a köztemetésre illetékes települési önkormányzat jegyzőjének.

Külföldi halála esetén, a holttest Magyarországon történő eltemetéséhez vagy elhamvasztásához - közeli hozzátartozó írásbeli hozzájárulásának hiányában - az elhunyt állampolgársága szerinti konzuli képviselő hozzájárulása szükséges.

3. Tudományos kutatásra való felajánlás

Orvostudományi egyetemi anatómiai oktatás céljára azon személy holtteste adható át, aki életében:

- ehhez kifejezett beleegyezését adta, vagy
- ez ellen nem tiltakozott és
- temetésére kötelezett hozzátartozója a halált követően 30 napon belül írásban beleegyezett.

Az átadás csak ingyenes, ellenszolgáltatás nélküli lehet.

4. Kórbonctani vizsgálat

4.1 A kórbonctani vizsgálat célja:

- halál bekövetkezését megelőzően kialakult valamennyi kóros állapot részletes vizsgálata és a betegség megállapítása,
- népesség megbetegedési és halálozási okainak feltárása,
- az egészségügyben alkalmazott diagnosztikai és gyógyító eljárások hatékonyságának ellenőrzése,
- valamint az orvosi és gyógyszerészeti tudomány fejlődésének elősegítése.

Kórbonctani vizsgálat, hatósági vagy igazságügyi orvosi boncolás során szerv, illetve szövet csak abban az esetben távolítható el, ha

- az a halál alapjául szolgáló betegség, a halál közvetlen okának, továbbá a halál körülményeinek megállapítása céljára szolgál, vagy
- oktatás és kutatás, egyéb gyógyító célú felhasználás, valamint átültetés céljára szolgál, amennyiben ellene az elhunyt életében nem tiltakozott.

Fogva tartott személy holttestéből szerv vagy szövet nem távolítható el, kivéve, ha az a halál okának és körülményeinek megállapítása érdekében történik, illetőleg tudományos célt szolgál.

4.2 A kötelező boncolás

Kötelező a boncolás minden esetben, ha:

- a halál oka klinikai vizsgálatokkal nem volt megállapítható,
- perinatális halál esetén,
- az elhunyt szervátültetés donora vagy recipiense volt,
- az elhunyt foglalkozási eredetű megbetegedésben szenvedett, és annak gyanúja merült fel, hogy a halál oka ezzel van összefüggésben,
- az elhunyt szervezetébe újra felhasználható, nagy értékű műszert vagy eszközt ültettek - amennyiben az nem képezi az elhunyt tulajdonát -, kivéve, ha a műszer vagy eszköz jellege nem kívánja meg az elhunyt kórbonctani vizsgálatát,
- az esetnek tudományos vagy oktatási jelentősége van,
- az elhunytat hamvasztani kívánják, kivéve ha az elhunyt még életében vagy a halált követően a hozzátartozó írásban kérte a kórbonctani vizsgálat mellőzését.

4.3 A kórbonctani vizsgálatról való eltekintés lehetőségei

4.3.1 Írásbeli kérelemre történő mellőzés

El lehet tekinteni a boncolástól, ha az elhunyt még életében vagy hozzátartozója a halált követően írásban kérte a kórbonctani vizsgálat mellőzését.

De ebben az esetben sem mellőzhető a kórbonctani vizsgálat, ha

- az elhunyt még életében vagy
- a halált követően a hozzátartozó azt írásban kérte,
- az esetnek tudományos vagy oktatási jelentősége van,
- az elhunytat hamvasztani kívánják.

4.3.2 Egyéb eset

Az elhunyt személy kórbonctani vizsgálatától el lehet tekinteni abban az esetben, ha az alábbi feltételek együttesen fennállnak:

1. a halál természetes eredetű,
2. a halál oka egyértelműen megállapítható,
3. a kórbonctani vizsgálatról további lényeges megállapítás nem várható,
4. fekvőbeteg-gyógyintézetben elhunyt esetén a kezelőorvos és a patológus szakorvos, fekvőbeteg-gyógyintézetben kívül elhunyt esetén a kezelőorvos a kórbonctani vizsgálatot nem tartja szükségesnek.

A kórbonctani vizsgálat mellőzéséről fekvőbeteg-gyógyintézetben elhunyt személy esetében a fekvőbeteg-gyógyintézet (egyetemi klinika) orvos igazgatója dönt. Nem fekvőbeteg-gyógyintézetben elhunyt személy kórbonctani vizsgálatának mellőzéséről az egészségügyi államigazgatási szerv (vagyis az illetékes kormányhivatal Népegészségügyi Osztályának vezetője) írásban dönt.

Amennyiben sor kerül a boncolásra, annak elvégzése után a holttestet a kegyeleti szempontok figyelembevételével helyre kell állítani.

5. Költségek viselése

A holttest tárolásának és hűtésének költségeit természetes halál esetén a kórbonctani vizsgálatot végző intézmény, nem természetes halál esetén az ügyben eljáró hatóság viseli:

- a) az eltemetéshez szükséges halottvizsgálati bizonyítvány (vagy ha az ügyben eljáró hatóság által kiállított temetési engedély ekkor még nem áll rendelkezésre, a temetési engedélynek) kiállítását követő első munkanapig,
- b) vagy a temetési engedélyben a temetés legközelebbi időpontjaként megjelölt napig.

Ezen időpont után a költségeket az eltemetésre kötelezett viseli.

A boncolás helyéről a holttest

- a) temetőbe, temetkezési emlékhelynek minősülő helyre, hamvasztó üzembe, valamint a temetkezési szolgáltató telephelyére történő szállításának,
- b) valamint temethetővé válás közlését követően a holttest tárolásának és hűtésének költségeit ugyancsak az eltemetésre kötelezett viseli.

6. Szerv, szövet eltávolítása halottból

A betegnek joga van arra, hogy halála esetére rendelkezzen a holttestét érintő beavatkozásokról. A beteg megtilthatja, hogy holttestéből szervet és szövetet átültetés, egyéb gyógyító célú felhasználás, kutatás vagy oktatás céljából eltávolítsanak. A nyilatkozat meglétéről a kezelőorvosnak a rendelkezésre álló időn belül kötelessége tájékozódni.

Az egészségügyi ellátó megkeresi az Országos Transzplantációs Nyilvántartást (OTNY), mely intézmény 24 órás adatszolgáltatást végez. Amennyiben nem áll rendelkezésre / nem kerül elő a nyilatkozat, azt kell vélelmezni, hogy ilyen nyilatkozat megtételére nem került sor, vagy az nem létezik és így, a szerv-, szöveteltávolítás megkezdődhet.

Kiskorú elhunyt esetében a törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása a szerv-, vagy szöveteltávolításhoz kötelező.

Az elhunyt hozzátartozójával való kapcsolatfelvételkor tájékoztatni kell a hozzátartozót arról, hogy az elhunytnál nem találtak tiltakozó nyilatkozatot, illetve illet az OTNY nem tartalmazott, továbbá arról, hogy az elhunytból mely szervet, illetve szövetet távolítottak el.

Halottból más személy testébe történő átültetés céljából szerv, szövet eltávolítása akkor kezdődhet meg, ha

- a donort jelentő intézmény vezetője által kijelölt egészségügyi dolgozó meggyőződik arról, hogy az elhunyt személy életében nem tett tiltakozó nyilatkozatot, és
- a halál beálltát orvosi halottvizsgálattal megállapították, vagy
- az agyhalál beálltát a három tagból álló orvosi bizottság megállapította, és

- a szerv, szövet eltávolítását végző orvos megállapítása szerint az eltávolítandó szerv, szövet az elvégzett vizsgálatok és az elhunyt rendelkezésre álló kórtörténete szerint szakmai szempontból átültetésre alkalmas.

Az agyhalál megállapításáig a beteg ellátását - beleértve az újraélesztést is - a legnagyobb gondossággal, a szakmai szabályok szerint és az összes rendelkezésre álló lehetőség alkalmazásával kell végezni.

6.1 Tiltakozó nyilatkozat

Tiltakozó nyilatkozatot közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban bárki tehet. Amennyiben a beteg írásbeli nyilatkozatot egyáltalán nem, vagy csak jelentékeny nehézséggel tudna tenni - kezelőorvosánál szóban is tehet.

Korlátozottan cselekvőképes kiskorú, és a cselekvőképességében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok tekintetében részlegesen korlátozott személy tiltakozó nyilatkozatot törvényes képviselőjének közreműködése nélkül is tehet.

A cselekvőképtelen személy helyett tiltakozó nyilatkozatot törvényes képviselője tehet.

A tiltakozó nyilatkozat személyesen, ajánlott postai küldeményként, vagy a háziorvos közreműködésével juttatható el az Országos Transzplantációs Nyilvántartás részére. A nyilatkozatot az érkezésétől számított 3 napon belül felveszik a nyilvántartásba.

A tiltakozó nyilatkozatot formai kötöttség nélkül bármikor vissza lehet vonni, mely a nyilvántartásból való törléssel válik visszavonttá. A törlési kérelmet a beteg kérheti személyesen, valamint kezdeményezheti a háziorvosnál. A törlést haladéktalanul el kell végezni.

Az OTNY a beérkezés időpontjától számított tíz munkanapon belül a tiltakozó nyilatkozat nyilvántartásba vételéről, illetőleg törléséről értesíti a beteget, valamint a háziorvost, amennyiben rajta keresztül érkezett a bejelentés.

7. Eljárás rendkívüli halál esetén

7.1 A rendkívüli halál fogalma, értelmezése

Nem természetes halál esetében a korábbiakban ismertetettektől eltérő tartalmú hatósági eljárásra, vagy büntetőeljárásra kerül sor.

Bűncselekmény többek között a köznyelvben orvosi műhibának nevezett foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés, amiről akkor beszélhetünk, amikor az orvos a foglalkozás szabályaival ellentétesen járt el, olyan szakmai szabályt szegett meg,

amelynek betartása az adott helyzetben kötelező, szükséges lett volna. Ennek gyanúja felmerülhet az elhunyt beteg hozzátartozójában is.

7.2 Rendkívüli halál, vagy arra utaló körülmények megállapítása

Rendkívüli halálesetet, vagy arra utaló körülményeket a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos, majd a kórbonctani vizsgálatot végző orvos is megállapíthat. Amennyiben erre sor kerül, a halottvizsgálatot, vagy a kórbonctani vizsgálatot meg kell szakítani és értesíteni kell a rendkívüli halálesetet kivizsgáló hatóságot (Rendőrséget).

Az elhunyt beteg törvényes képviselőjének, hozzátartozójának is van lehetősége rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás kezdeményezésére. A halottvizsgálatot végző orvosnak jelezheti azokat a tényeket, körülményeket, amelyek felvetik a rendkívüli halál, esetleg az orvosi műhiba lehetőségét és kérheti a kórbonctani vizsgálatot. A halál okát (még teljesen egyértelmű adatok esetében is), illetve az esetleges mulasztás és a halál közötti ok-okozati összefüggést csak a hatósági boncolás igazolhatja hitelt érdemlően.

Amennyiben a helyszínen az arra illetékes hatóság azt állapítja meg, hogy a haláleset nem rendkívüli és a szemle megtartását egyéb körülmény nem indokolja, a megállapításairól készített feljegyzést átadja a halottvizsgálatot, kórbonctani vizsgálatot végző orvosnak és a továbbiak a halottvizsgálat rendjének megfelelően történnek.

7.3 Hatósági eljárás rendkívüli haláleset esetében

A rendkívüli halálesettel kapcsolatos hatósági eljárás célja:

- a halál okának és körülményeinek feltárása,
- a halál rendkívüliségének vizsgálata, valamint
- a bűncselekményre utaló adatok felmerülése esetén annak megerősítése, vagy kizárása.

Az eljárást a Rendőrség, annak a halál helye szerint illetékes szerve folytatja le. Az eljárásban az elhunyt hozzátartozója ügyfélként vesz, vehet részt.

Amennyiben a rendkívüli halál feltételeinek fennállása nem egyértelmű, a hatóság előzetes vizsgálatot, halottszemlét tart, amelyet az értesítéstől számított 24 órán belül le kell zárnia.

Erről idő hiányában a hozzátartozókat előzetesen nem, csak az eljárás folytatása esetén kell tájékoztatni. A halottszemle lehetőség szerint a halál helyszínén, vagy ha az nem lehetséges, a boncolás helyszínén kerül lefolytatásra.

A hatóság az előzetes vizsgálat, halottszemle eredményétől függően:

- ha bűncselekményre utaló adatok merülnek fel, a hatósági eljárást lezárja és értesíti a büntetőeljárás megindítására jogosult szervet (Ügyészséget);
- ha a rendkívüli halál feltételei nem állapíthatóak meg, az eljárást megszünteti;
- egyéb esetekben az eljárást folytatja és értesíti az ügyfelet.

Az eljárás folytatásaként a hatóság elrendelheti az elhunyt hatósági boncolását, amelynek végrehajtására szakértőt rendel ki.

A hatósági boncolás célja:

- a halál közvetlen okának meghatározása és
- a halál bekövetkezése valószínűsíthető időpontjának meghatározása,
- a holttesten található sérülések vizsgálata és
- a halál okával történő összefüggésének megállapítása.

A hatósági boncolást az elrendeléstől számított 5 munkanapon belül el kell végezni. Ha a hatósági boncolás során a szakértő bűncselekményre utaló adatot észlel, a boncolást félbeszakítja és értesíti a hatóságot.

A hatósági eljárás befejezését követően:

- a bűncselekményre utaló adatok merülnek fel, a hatósági eljárást lezárja és értesíti a büntetőeljárás megindítására jogosult szervet;
- ha a rendkívüli halál feltételei nem állapíthatóak meg, az eljárást megszünteti;
- egyéb esetekben a szakvélemény lényegi megállapításait, a halál okát, a bűncselekményre utaló adatok felmerülésének hiányát tartalmazó határozatot hoz.

Bűncselekményre utaló adatok esetén igazságügyi boncolásra kerül sor, amely tartalmában lényegében megegyezik a hatósági boncolással, azonban két szakértő végzi, mert a büntetőeljárásokban a halál okáról és körülményeiről két szakértőnek kell nyilatkoznia. Az igazságügyi boncolást az elrendelésétől számított 3 napon belül, vagy soron kívül kell elvégezni.

7.4 Az elhunyt hozzátartozójának jogai, lehetőségei, kötelezettségei az eljárásban

A hatósági eljárásban az a személy az ügyfél, akinek jogát, vagy jogos érdekét az adott eljárásban szereplő ügy érinti. A rendkívüli halálesethez kapcsolódó hatósági eljárásban az elsődleges ügyfél az elhunyt eltemetetéséért felelős személy, de ügyfél lehet azon közeli hozzátartozója is, aki ezt kéri.

A rendkívüli halálesethez kapcsolódó hatósági eljárás során az ügyfél az iratokba csak az érintett hatóság engedélyével tekinthet be. Ha a hatósági eljárás eredményeként büntetőeljárás nem indul, az előzetes vizsgálat, valamint a hatósági boncolás jegyzőkönyvét az eljárás befejezését követően kaphatja meg az ügyfél. Büntetőeljárás indítása esetén csak azokat az iratokat tekintheti meg, amelyek nem részei a büntetőeljárás iratainak.

Az elhunyt ügyfélként fellépő hozzátartozója a hatósági eljárás cselekményeiben, lépéseiben csak a hatóság engedélyével vehet részt, a holttestet a boncolás előtt csak a hatóság engedélyével tekintheti meg. A boncolást követően kérelmére a holttest megtekintését biztosítani kell, más személyek számára ehhez a hatóság engedélye kell. A fenti engedélyek megadása bűnüldözési szempontok alapján történik. Az ügyfél a hatósági eljárást lezáró határozattal szemben 5 napon belül fellebbezéssel élhet.

Rendkívüli halálestetében az eltemetetéshez és elhamvasztáshoz szükséges engedélyt az eljáró hatóság állítja ki és meghatározhatja a temetés legközelebbi időpontját is. Rendkívüli halálesttel kapcsolatos eljárás során a holttestnek a halálest helyéről a boncolás, vagy a halottszemle helyére történő szállításáról az eljáró hatóság intézkedik, amiről az igénybevett temetkezési szolgáltató és a holttest tárolása helyének megadásával értesíti az ügyfelet.

Az eljárást követően a holttest temetésre történő szállítása már a temetetésért felelős feladata és költsége.

8. Gyakran ismételt kérdések

Kit kell értesíteni ha a beteg otthonában történik az elhalálozás?

A háziorvost, rendelési időn kívül pedig az ügyeletes orvost.

Ki állítja ki a halotti anyakönyvi kivonatot?

A halálest helye szerinti illetékes anyakönyvi hivatal.

Ki jogosult a halottvizsgálati bizonyítvány kiállítására és mikor kell kiadni?

A halottvizsgálati bizonyítványt a halottvizsgálatot végző orvos állítja ki, mely a kiállítását követően vehető át.

Ki köteles gondoskodni a temetésről?

A temetésről sorrendben a következők kötelesek gondoskodni:

- a) aki a temetést szerződésben vállalta;
- b) akit arra az elhunyt végrendelete kötelez;
- c) végintézkedés hiányában elhunyt temetéséről az elhalálozása előtt vele együtt élő házastársa vagy élettársa;
- d) az elhunyt egyéb, közeli hozzátartozója a törvényes öröklés rendje szerint.

Ki adható át orvostudományi oktatás céljára?

Orvostudományi egyetemi anatómiai oktatás céljára azon személy holtteste adható át, aki ehhez még életében kifejezett beleegyezését adta, vagy ez ellen nem tiltakozott és temetésére kötelezett hozzátartozója a halált követően 30 napon belül írásban beleegyezett.

Mikortól terheli az eltemetésre kötelezettet a holttest tárolásának a díja?

Az eltemetéshez szükséges halottvizsgálati bizonyítvány kiállítását követő első munkanaptól.

A beteg hol és hogyan tilthatja meg, hogy holttestéből szervet és szövetet távolítsanak el halála után?

Tiltakozó nyilatkozatot közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban bárki tehet, továbbá ha írásbeli nyilatkozatot nem, vagy csak nehézséggel tudna tenni, akkor a kezelőorvosánál szóban teheti meg. A nyilatkozat személyesen, ajánlott postai küldeményként, vagy a háziorvos közreműködésével juttatható el az Országos Transzplantációs Nyilvántartás részére. A nyilatkozatot az érkezéstől számított 3 napon belül felveszik a nyilvántartásba.

Hol található az Országos Transzplantációs Nyilvántartás? Mi az elérhetősége?

1096 Budapest, Nagyvárad tér 2.

<http://www.okbi.hu/>

E-mail: otny@okbi.antsz.hu,

levelezési cím: 1096 Budapest, Nagyvárad tér 2.

Telefon:+36-1-476-1100/2509, Fax: +36-1-476-1138).

Ki kérheti ki és milyen terjedelemben az elhunyt kezelésével kapcsolatosan keletkezett egészségügyi dokumentációt?

Az elhunyt törvényes képviselője, közeli hozzátartozója, valamint örököse - írásos kérelme alapján - jogosult a halál okával összefüggő vagy összefüggésbe hozható, továbbá a halál bekövetkezését megelőző gyógykezeléssel kapcsolatos egészségügyi adatok kikérésére, az adott intézmény vonatkozó szabályzatának megfelelő módon,

Mit kell tenni, ha hatósági orvosszakértői véleményt szeretne kérni a hozzátartozótól?

Rendőrségi feljelentés esetén a hatóság automatikusan elrendeli az igazságügyi boncolást.

Ki fordulhat betegjogi képviselőhöz az elhunyt ellátásával kapcsolatos panaszával?

Az elhunyt hozzátartozója.

Miben tud segíteni a betegjogi képviselő?

A betegjogi képviselő tevékenysége során:

- segíti a betegek jogainak megismerésében, az egészségügyi dokumentációhoz való hozzájutásban, annak megértésében, az azzal kapcsolatos megjegyzések, kérdések feltételében a hozzátartozót;
- segít az elhunyt hozzátartozójának a panasz megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását, mely megkeresésre az egészségügyi szolgáltató 30 napon belül köteles érdemben válaszolni (kivételt képez, ha a panasz orvoslásához más szerv vagy hatóság megkeresése szükséges, mely esetben 60 nap az ügyintézési határidő);
- a hozzátartozó írásbeli meghatalmazása alapján – az elhunyt beteg gyógykezelésével összefüggő ügyekben – panaszt tehet az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál, és az eljárás során képviseli a beteget;

Hol található a területileg illetékes betegjogi képviselő elérhetősége?

Az országos jogvédői hálózat keretében megyei illetékességgel működő betegjogi képviselők illetékességi területe az OBDK honlapján (www.obdk.hu) a „Betegjog” ponthoz tartozó „Betegjogi képviselők elérhetőségei” alpont alatt található meg, ahol e-mail címük és telefonszámuk is elérhető. Az illetékes betegjogi képviselő neve és elérhetősége megtalálható továbbá minden egészségügyi szolgáltató egységes hirdetményén, és amennyiben honlappal rendelkezik, akkor a honlapon is.

9. Általános fogalmak

Az egészségügyről szóló 1997 évi CLIV. törvény meghatározása alapján:

agyhalál

az agy - beleértve az agytrözsset is - működésének teljes és visszafordíthatatlan megszűnése

egészségügyi dokumentáció

az egészségügyi szolgáltatás során az egészségügyi dolgozó tudomására jutó, a beteg kezelésével kapcsolatos egészségügyi és személyazonosító adatokat tartalmazó feljegyzés, nyilvántartás vagy bármilyen más módon rögzített adat, függetlenül annak hordozójától vagy formájától

halál

amikor a légzés, a keringés és az agyműködés teljes megszűnése miatt a szervezet visszafordíthatatlan felbomlása megindul

hozzátartozó

a közeli hozzátartozó (házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbe fogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbe fogadó, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér, valamint az élettárs), az egyeneságbeli rokon házasátarsa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házasátarsa

klinikai halál

a légzés, a keringés vagy az agy működésének átmeneti megszűnése, amely nem jelenti a halál vagy az agyhalál beálltát

korai vagy középidős magzati halál

a 24 hétig vagy annál rövidebb ideig az anya méhében lévő magzat, ha az anya testétől történt elválasztás után az élet semmilyen jelét nem adja; vagy ha a magzat kora nem állapítható meg, és a magzat testtömege az 500 grammot vagy a testhossza a 30 cm-t nem éri el, ide nem értve azon ikerszülés esetét, ahol legalább az egyik magzat élve született

nem természetes halál

ha a halál természetes módon való bekövetkezését a körülmények kétségesse teszik. Ide soroljuk:

1. a halál tekintetében bűncselekményre utaló adat merül fel
2. a halált baleset okozta, vagy a körülmények arra utalnak,
3. a halált öngyilkosság okozta, vagy a körülmények arra utalnak,
4. a halál bekövetkezésének előzményei, körülményei ismeretlenek és nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyekből megalapozottan következtetni lehet a halál természetes okból történő bekövetkeztére,
5. fogvatartott elhalálózása esetén.

perinatális halál

amikor a halál a méhen belül a terhesség 24. hete után következett be, vagy ha a méhen belül elhalt magzat hossza a 30 cm-t vagy tömege az 500 g-ot eléri, illetve amikor a halál az újszülött megszületését követő 168 órán belül következik be, függetlenül az újszülött hosszától vagy tömegétől

szerv

az emberi test olyan része, amely szövetek meghatározott szerkezetű egysége, és amely megtartja szerkezetét, erezettségét és azt a képességét, hogy jelentős önállósággal élettani funkciókat tartson fenn, valamint a szerv egy része, ha működése az emberi szervezetben ugyanazt a célt szolgálja, mint az egész szerv, ideértve a szerkezet és erezettség követelményét is.

szövet

az emberi test sejtekből álló valamennyi alkotórésze, ide nem értve a vért és a véralkotórészt

Felhasznált jogszabályok

1999. évi XLIII. törvény a temetőkről és a temetkezésről

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

351/2013. (X. 4.) Korm. rendelet a halottvizsgálatról és a halottakkal kapcsolatos eljárásról

18/1998. (XII. 27.) EüM rendelet az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek a szerv- és szövetátültetésre, valamint tárolásra és egyes kórszövetteni vizsgálatokra vonatkozó rendelkezései végrehajtásáról

145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról.

